



Марија Кнежевић

ПОТОМЦИ НОЈЕВИ – ЖИВАЉ МЕДИТЕРАНСКИ

(Борис Јовановић Кастел: *Бескојник*, Самиздат, Подгорица, 2015)

*Неслућени хоризонти бескојника
једини је канон!*

Кастела сам упознала преко такозване друштвене мреже. Нимало случајно, рекла бих, упознала сам свог рођака – песника Медитерана – моје прадавне отаџбине све до сада и заувек – преко мреже! Писмо живота је креативно. Прогласивши читав ово-земаљски простор морем, оно баца своје мреже прецизношћу древног Европљанина, а тај је био, и остао – биће од мора.

За разлику од северњачких душа, *јунољешњих санџи*, како их назива песник Борис Кастел, Медитеранци се рађају уз своју браћу делфине – животиње чија интелигенција и дан-данас запрепашћује научнике, неиспитана, испричана у чињеници да делфин никада не спава – једна од двеју половина мозга је увек будна. Он је симбол праве Европе, оне зачете на Криту, неуништиве упркос савременим агресивним „демократијама“, о којима такође пише овај песник потпуно предан мору и чији аутопортрет гласи: *рониши у неслућености*. О тој, дакле, Европи због које се опчињени Зевс претвара у бика и љуби је, и ствара је – на обали Средоземља.

У мору и од мора живи, у њему се огледа – доминантан мотив огледала! – дакле, од њега тражи и прима одговор на питање: Ко сам? Много је Кастелових песама из књиге *Бескојник* које бих издвојила, једна од њих је свакако „Море у огледалу“. Разиграно, ношено сазнањем да је из њега потекао и даље настаје живот, оно се игра овом ренесансном играчком: *У оићегалу бонаца снаје сна / ѿоћегу сџаром неколико саџи / одражава боју*. То постојање је старије од свега, оно је наш родитељ, наш пол који спасаја сирену и ратника који брани порекло од *идеолоџије једности*, оно је легитимни писац историје јер нема комплекс победника – *једино још море не можеће ѿоћкуиџи* („Овидијев изгубљени спјев о рибарству“), оно је књижевност – Кавафи је становник једне од тих соба у којима израста хрид: *Сирене и делфини / најисаће нови буквар / ѿје свјећлосџи и мрак / неће биџи на исџој сџрани* („Нови буквар“).

Загледан у античког уметника, кога Борис Кастел с правом осећа као савременика, он *клеше* своје песме. Наравно да ова добро осмишљена књига с разлогом почиње песмом „На дојки каријатиде“. У мору одолевају вечне наше мајке преносећи нам те здружене муку и радост живљења – да их волимо заувек, да се што пре од њих морамо одвојити. *Премало времена сакуџам / да би се сџраху од њих ѿрегао*. Оне рађају

